

Mallivastaukset

Kirjallisuuskokeen tehtäväpaperin ensimmäisellä sivulla olivat yleisohjeet:

JOENSUUN YLIOPISTO
LÄNTISEN TEOLOGIAN PÄÄSYKOE
Kirjallisuuskoe 27.5.2009 klo 11.00 – 13.00

Seuraaviin tehtäviin on vastattava niiden tietojen mukaan, jotka on esitetty Kimmo Ketolan kirjassa *Uskonnot Suomessa 2008. Käsikirja uskontoihin ja uskonnollistaustaisiin liikkeisiin*. Hyvä menestyminen edellyttää vastaamista kaikkiin tehtäviin.

On mahdollista, että kokeessa kysytyistä asioista on joissakin muissa julkaisuissa kirjoitettu eri tavalla kuin Ketola on kirjoittanut omassaan. Pääsykokeen kaikkia vastauksia on joka tapauksessa arvioitu siitä näkökulmasta, mitä Ketolan teoksessa asiasta on kirjoitettu – olihan juuri tämä teos pääsykoekirjana.

Kirjallisuuskoe koostuu kolmesta eri osiosta (I–III).

Osion I tehtävät löytyvät tämän paperin kääntöpuolelta. Niihin vastataan tälle paperille, johon on merkittävä myös oma nimi ja syntymäaika. Tämä paperi on palautettava toisen vastauspaperin välissä.

Osoihin II ja III vastataan erillisellä ruutupaperilla, johon on kirjoitettava oma nimi ja syntymäaika.

Osoihin II ja III on vastattava ns. esseevastauksella eli käyttäen täydellisiä lauseita ja muutoinkin hyvää suomen kieltä. Muista, että vastauksen pituus ei itsessään ole ansio; kysytyn asian kannalta virheelliset tai sen aihepiirin ohi menevät vastauksen osat laskevat pisteitä.

Epätarkka tai puutteellinen käsitteiden käyttö tai kieliopilliset virheet, mikä ne ovat tehneet asiasisällön epätarkaksi, laskevat osioiden II ja III tehtäviin kirjoitettujen vastausten ansioita.

Käännä!

Kirjallisuuskokeen toisella sivulla olivat osion I kysymykset eli monivalintatehtävät, joiden aluksi oli vain niitä koskeva vastausohje:

I Monivalintatehtävät (maksimi yhteensä 10 pistettä)

Rastita seuraavissa väitteissä oikea vaihtoehto. Mikäli haluat, voit myös jättää kaikki kolme kohtaa rastiittamatta. Oikeasta vastauksesta saa kaksi pistettä, väärästä vähennetään yksi piste.

- a) Kimmo Ketola on pyrkinyt kirjoittamaan kirjaansa objektiivisen kuvauksen eri uskonnollisista yhteisöistä. Pyrkimyksellään hän tarkoittaa sitä, että
- ulkopuolinen henkilö arvioi eri käsityksiä teologisin perustein mahdollisimman objektiivisesti
 - tekstissä kerrotaan, mitä yhteisön jäsenet itse kertovat uskovansa
 - otetaan kantaa eri yhteisöjen Jumala-uskoon

Oikea vastaus: ”tekstissä kerrotaan, mitä yhteisöjen jäsenet itse kertovat uskovansa” (Ketolan teos, s. 24)

- b) Kimmo Ketola luokittelee *Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkon* kuuluvan
- kristinuskon pohjalta syntyneisiin uususkontoihin
 - muihin kristillisiin yhteisöihin
 - modernilla ajalla syntyneisiin uskontoihin

Oikea vastaus: ”muihin kristillisiin yhteisöihin” (Ketolan teos, s. 4, 21–22, 146–150)

- c) *Evangelisuus* on Kimmo Ketolan mukaan
- Martti Lutherin toiminnan perusteella Saksassa 1500-luvulla syntynyt kirkollinen suuntaus
 - kansainvälinen Raamatun arvovaltaa korostava uskonnollinen liike
 - suomalainen herätysliike

Oikea vastaus: ”suomalainen herätysliike” (Ketolan teos, s. 60, 69–70)

- d) *Suomen vapaa katolinen kirkko* on Kimmo Ketolan mukaan
- taustaltaan teosofinen
 - maailmanlaajaan, paavin johtamaan katoliseen kirkkoon kuuluva suomalainen yhteisö
 - ortodoksista rituaalia noudattava, mutta paavin vallan tunnustava kirkko

Oikea vastaus: ”taustaltaan teosofinen” (Ketolan teos, s. 207–208:)

- e) Kimmo Ketolan määrittelyn mukaan uskonto
- sisältää uskomuksia Jumalaan, jumaliin tai henkiolentoihin
 - pyrkii vastaamaan inhimillisen olemassaolon peruskysymyksiin
 - on yhteisöllisyyttä, jossa käyttäydytään tunteenomaisesti ja dogmaattisesti

Oikea vastaus: ”pyrkii vastaamaan inhimillisen olemassaolon peruskysymyksiin” (Kimmo Ketola pohtii myös, voisivatko kaksi muutakin vaihtoehtoa kuulua uskonnon määrittelyyn, mutta Ketola nimenomaan torjuu sen mahdollisuuden. Ketolan teos, s. 14–20)

Kirjallisuuskokeen kolmannella sivulla olivat osion II kysymykset eli suppeat esittelytehtävät, joiden aluksi oli vain niitä koskeva vastausohje:

II Suppeat esittelytehtävät (maksimi yhteensä 20 pistettä)

Kuhunkin tehtävään annettu vastaus on arvioitu pistein 0 – 4, jolloin kaikista viidestä vastauksesta on voinut yhteensä saada enintään 20 pistettä.

Vastaa kuhunkin seuraavista suppeasti (enintään noin 15 rivillä), mutta samalla kertoen kattavasti ne keskeiset seikat, jotka Kimmo Ketola mainitsee teoksessaan.

- a) Esittele Suomen tataarien uskonnollisuutta ja uskonnollisia yhteisöjä.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Tataarit ovat alun perin Venäjän turkkilaisia ja uskonnoltaan muslimeja. Tataareja on muuttanut Suomeen 1800-loppupuolelta lähtien, jolloin Suomeen syntyi maan vanhin islamilainen yhteisö, he ovat myös perustaneet islamilaisia uskonnollisia yhdyskuntia. Tataarit edustavat liberaalia islamin tulkintaperinnettä eivätkä ole halunneet korostaa eroavaisuuttaan suomalaisen valtakulttuurin keskellä, mutta korostavat etnisiä piirteitään. – Vastauksessa on voinut lisäksi eri tavoin yksityiskohtaisesti tarkentaa tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja. (Ketolan teos, s. 174–185, erityisesti s. 183–185)

- b) Esittele *unitaariuniversalismi*.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Unitarismilla tarkoitetaan Jumalan ykseyteen uskova ja kolminaisuusopin kieltävää kristinuskon suuntausta, jolla on taustansa 1500-luvun Italiassa. Suuntaus levisi Pohjois-Amerikkaan, jossa oli syntynyt myös yleistä pelastusta korostava liike universalismi. Nämä yhdistyivät 1900-luvulla. Unitaariuniversalismi ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, se ilmoittaa kunnioittavansa kristinuskoa ja juutalaisuutta sekä korostaa vapautta ja suvaitsevaisuutta. Liikkeen tunnetuin rituaali on ehtoollismaljan syyttäminen. Suomessa on pieni unitaariuniversalistien yhteisö. – Vastauksessa on voinut lisäksi eri tavoin yksityiskohtaisesti tarkentaa tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja. (Ketolan teos, s. 155–160)

c) Esittele, mitä on *jooga* ja mitä *jooga-nimityksellä kutsuttuja liikkeitä* Suomessa esiintyy.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Jooga on intialaisen kulttuuritraditioon pohjautuva ruumiin ja mielen hallinnan menetelmä, joka on niin vanhastaan hindulaisessa traditiossa kuin 1990-luvulla synnytetyn modernin joogan piirissä saanut hyvin erilaisia muotoja. Hindulaisessa perinteessä joogan päämääränä on pidetty pelastumista eli aineellisesta maailmasta vapautumista. Länsimaille eniten levinneessä modernin joogan muodoissa korostetaan fyysisiä asennoharjoituksia. Suomessa suurin osa joogan harjoittamisesta on hindulaisuudesta maallistunutta terveysliikuntaa ja pienempi osa hengellistä joogaa. – Hyvän vastauksen on voinut rakentaa hyvin eri tavoin, kunhan edellä esitetyt seikat ovat esillä. Lisäksi eri tavoin yksityiskohtaisesti tarkentaa tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja. Suomen joogaliikkeistä on voinut esimerkkeinä kertoa, että maallistunutta terveysliikuntaa edustaa Suomessa erityisesti Suomen joogaliitto ja astangajooga, hengellisempää perinnettä mm. Suomen Amma-keskus, Jooga- ja Tantrakoulu Natha sekä sahaja jooga -liike. (Ketolan teos, s.20, 263–269, 271–279)

d) Esittele *Gospel Riders* -järjestö.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Suomen Gospel Riders on kristillinen moottoripyöräkerho ja järjestää toimintaa moottoripyöräilyä kiinnostuneiden parissa tukemalla jäsentensä hengellistä kasvua ja toimintaa liikenteessä. Yhdistys on perustettu 1990-luvun lopulla, edustaa Raamatun arvovaltaa korostavaa evankelikaalista suuntausta ja toimii yhteiskristilliseltä pohjalta. – Vastauksessa on voinut lisäksi eri tavoin yksityiskohtaisesti tarkentaa tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja. (Ketolan teos, s. 126–127, 134)

e) Esittele Suomessa vaikuttavat *evankelis-luterilaiset vapaaseurakunnat*.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Suomeen syntyi evankelis-luterilaisia vapaaseurakuntia evankelisen herätysliikkeen sisäisten kiistojen seurauksena 1920-luvulla, jolloin uskonnonvapauslaki oli tullut voimaan. Osa evankelisista katsoi, että luterilainen kirkko ei ollut riittävästi sitoutunut tunnustuskirjoihin, erosi ev.lut. kirkosta ja perusti omia seurakuntiaan. Nämä järjestäytyivät kahdeksi ryhmäksi: Suomen Vapaa Evankelisluterilainen Seurakuntaliitto (SVELS), Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko (STKK). – Vastauksessa on voinut lisäksi eri tavoin yksityiskohtaisesti tarkentaa tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja. (Ketolan teos, s. 86–88)

Käännä!

Kirjallisuuskokeen neljännellä sivulla oli osion III eli laajan esseetehtävän tehtäväksiänto ja vastaamisessa hyväksikäytettäväksi edellytetty tilastollinen aineisto eli yksi graafinen kuvio (Ketolan teoksesta s. 339) ja yksi taulukko (Ketolan teoksesta s. 346).

III Laaja esseetehtävä (maksimi yhteensä 20 pistettä)

Ohessa on yksi kuvio ja yksi taulukko Ketolan kirjasta.

Esittele suomalaisen uskonnollisuuden kehittymistä vuosina 1920–2007 käyttäen hyväksi kuviota 11.1. ja taulukkoa 11.1. sekä Kimmo Ketolan teoksessaan esittämiä arviointeja uskonnollisuuden kehitymisestä Suomessa kyseisenä ajanjaksona.

Hyvän vastauksen on tullut sisältää seuraavat seikat: Suomalainen uskonnollisuus on 1920-luvulta lähtien muuttunut toisaalta paljon ja toisaalta vähän. Uskonnonvapauden astuttua voimaan 1923 oli mahdollisuus perustaa vapaasti uskonnollisia yhdyskuntia. Niiden määrä pysyi varsin vähäisenä, kunnes 1990- ja 2000-luvuilla niitä on rekisteröity enemmän. Parin viime vuosikymmenen

kehitykseen on vaikuttanut mm. maahanmuutto sekä liikkumisen ja tiedonvälityksen lisääntyminen. Uskonnonvapauden astuttua voimaan luterilaiseen kirkkoon kuuluvien osuus aleni vain vähän, ja suurin osa siitä eronneista ei liittynyt mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan, mikä kehitys on jatkunut myöhemminkin. Ortodoksien suhteellinen osuus on koko ajan pysynyt varsin samana. Samalla kun uskonnollisten yhdyskuntien määrä on selvästi kasvanut, niihin kuuluvien osuus on kasvanut hyvin hitaasti. Kirkkoihin tai uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomien osuus on 1970-luvulta lähtien kasvanut aikaisempaa nopeammin. Niiden jäsenyys tai niihin kuulumattomuus ei kuitenkaan ole hyvä uskonnollisuuden mittari. Monet erityisesti luterilaiseen kirkkoon kuuluvat ovat uskonnollisesti neutraaleja ja monet sellaisetkin, jotka eivät ole virallisesti jäseniä, ovat uskonnollisesti sitoutuneita. Uskonnollisten yhdyskuntien lukumäärän lisääntyminen on osoitus uskonnollisen monimuotoisuuden lisääntymisestä, mutta ei osoita uskonnollisen aktiivisuuden lisääntymistä. – Hyvän vastauksen on voinut rakentaa hyvin eri tavoin ja tässä esitettyjä keskeisiä seikkoja on voinut tarkentaa yksityiskohdilla, ja tietysti koko kirjassa esitettyä asiaa on voinut hyödyntää vastauksessa. On kuitenkin tärkeää, että niin kuviota kuin taulukkoa on käytetty hyväksi. Hyvän vastauksen on pitänyt olla myös käsitteenkäytöltään tarkka ja esitystavaltaan sujuva. (Ketolan teos, erityisesti s. 338–347)